

Bilisötesi Öğrenme Stratejileri Ölçegi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilisötesi Öğrenme Stratejileri Ölçegi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17885>

Özet

Bilişötesi Öğrenme Stratejileri Ölçeği (BÖSÖ), Aysen Gürcan Namlu tarafından 2004 yılında geliştirilmiş öz bildirim tipi bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, bireylerin kendi öğrenme süreçlerini bilinçli bir şekilde yönetme ve düzenleme yeteneklerini ölçtüren **bilişötesi stratejileri** değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, toplam 21 maddeden oluşmakta ve öğrencilerin akademik görevler sırasında kullandıkları planlama, örgütleme, denetleme ve değerlendirme becerilerini dört ana alt boyutta ölçmektedir. Geliştirme çalışması, aracın geçerlik ve güvenilirlik analizlerini kapsayan kapsamlı bir psikometrik incelemeyi içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Bilişötesi öğrenme, **Bilişötesi**, Öğrenme stratejileri, Psikometrik araç, Öz-düzenleme, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Aysen Gürcan NAMLU.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin öğrenme faaliyetleri sırasında kullandıkları bilişsel ve bilişötesi süreçleri yönetme yetkinliklerini sistematik olarak tespit etmektir. Öğrenme stratejilerinin belirlenmesi, öğrencilerin akademik başarılarını artırmak ve onlara öz-düzenlemeli öğrenme becerileri kazandırmak için yürütülecek eğitim müdahalelerinin tasarlanmasında kritik bir rol oynamaktadır. Ölçek, özellikle öğrencilerin ders çalışma, problem çözme ve sınav hazırlık süreçlerindeki stratejik yaklaşımların ölçmeye odaklanmaktadır.

Yapı

Ölçülen yapı, bireyin kendi bilişsel süreçleri hakkındaki bilgisi ve bu süreçleri kontrol etme yeteneği olarak tanımlanan **bilişötesi** (metacognition) öğrenme stratejileridir. BÖSÖ, bu karmaşık yapıyı dört spesifik ve birbirinden ayrılan alt boyutta incelemektedir. Bu alt boyutlar, öğrenme döngüsünün farklı aşamalarına karşılık gelmektedir:

Planlama Stratejileri: Öğrenme görevi başlamadan önce hedefleri belirleme ve kaynakları organize etme becerisi.

Örgütleme Stratejileri: Öğrenilen bilgiyi yapılandırma, ilişkilendirme ve anlamlandırma yöntemleri.

Denetleme Stratejileri: Öğrenme süreci devam ederken bireyin anlama düzeyini ve performansını izleme yeteneği (öz-sorgulama).

De?erlendirme Stratejileri: Ö?renme görevi bittikten sonra sonuçlar? analiz etme ve gelecekteki ö?renmeleri iyile?tirmek için geri bildirim kullanma becerisi.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, arac?n geli?tirildi?i 2004 tarihli makalede detayl? olarak sunulmu?tur. Yap? geçerlili?ini test etmek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, 21 maddenin teorik olarak öngörülen dört alt boyuta uygun bir ?ekilde yüklendi?ini göstererek, ölçe?in bilişötesi ö?renme stratejileri yap?s?n? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, iç tutarl?lık (Cronbach Alfa katsay?s?) yöntemleri kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. ?ç tutarl?lık katsay?s? de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçme konusunda kararlılık gösterdi?ini kan?tlamaktadır. Güvenirlik çal??mas?n?n sonuçlar?, ölçe?in farklı uygulamalarda istikrarlı ve güvenilir sonuçlar üretti?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Bilişötesi Ö?renme Stratejileri Ölçe?i, aç?mlayıcı faktör analizi (AFA) yöntemleri kullan?larak geli?tirilmi?tir. Analizler sonucunda, ölçe?in toplam varyans? aç?klayan 4 ana faktörden olu?tu?u belirlenmi?tir. Bu faktörler, teorik beklentilerle uyumlu olarak Planlama (6 madde), Örgütlenme (6 madde), Denetleme (5 madde) ve De?erlendirme (4 madde) alt boyutlar? olarak adlandır?lm??t?r. Ölçek, toplamda 21 maddeden olu?maktadır ve bu yap?, bilişötesi süreçlerin hiyerarşik do?as?n? yansıtmaktadır.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme/Öz Bildirim Ölçe?i

Format: 4'lü Likert tipi derecelendirme. Yan?tlar 1 (hiçbir zaman) ile 4 (her zaman) arasında de?mektedir. Yüksek puanlar, ilgili stratejinin daha sık kullan?ld??n? göstermektedir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademik çal??malar yürüten ö?renciler.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve yeti?kinlik (Genellikle yüksekö?retim ö?rencileri).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, yüksekö?retim kurumlar?ndaki ö?rencilerin ö?renme stratejilerini

de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireylerin kendi ö?renme ve bilişel süreçleri hakk?ndaki alg?lar?n? ölçen öz bildirim yöntemi kullan?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Metacognition, E?itim psikolojisi, Öz-düzenleme, Planlama stratejileri, Örgütlenme stratejileri, Denetleme, De?erlendirme, **Likert ölçe?i**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r.

Kurum E-posta Adresleri: agnamlu@anadolu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Anadolu Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Eskişehir, Türkiye (Tahmini Kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Aysen Gürçan Namlu tarafından 2004 y?l?nda yay?mlanan makale ile bilimsel literatüre sunulmuştur. Akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için etik kurallar çerçevesinde sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari kullanım ve izinler için yazar?n izni gereklidir.

Kaynaklar

Namlu, A. G. (2004). Bilişötesi Ö?renme Stratejileri Ölçme arac?n?n geli?tirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması?. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (2), 123-136.

Makalenin orijinal yay?n?na (Anadolu Üniversitesi e-arşivi) şu adresten erişilebilir: easiv.anadolu.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [bilisotesi-ogrenme-stratejileri-olcegi-toad.pdf](#)

Bilişötesi Ö?renme Stratejileri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde de?iştirilmemiştir.

Ölçek toplam 21 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır:

Planlama Stratejileri (6m): Derse girmeden önce ilenecek konuya ilişkin hazırlık yaparım.

Örgütlenme Stratejileri (6m): Ders öncesi çal??ma??m konunun genel temas?n? kafamda

olu?tururum.

Denetleme Stratejileri (5m): Dersi dinlerken anlay?p anlamad???m? kendi kendime sorar?m.

De?erlendirme Stratejileri (4m): S?navda bilmedi?im sorular?n nedenlerini ara?t?rarak analiz ederim.

ARABPSYCHOLOGY.COM